

***Powiatowy Program
psychologiczno – terapeutyczny dla osób stosujących przemoc domową
na lata 2024 -2028***

Załącznik do Uchwały nr /24
Rady Powiatu Stargardzkiego
z dnia 28 lutego 2024 r.

***Powiatowy Program
psychologiczno – terapeutyczny dla osób stosujących przemoc domową
na lata 2024 -2028***

STARGARD 2024 r.

Powiatowy Program
psychologiczno – terapeutyczny dla osób stosujących przemoc domową
na lata 2024 -2028

Wprowadzenie

Przemoc domowa jest jednym z ważniejszych problemów społecznych, które mogą występować we wszystkich grupach społecznych, niezależnie od poziomu wykształcenia czy sytuacji materialnej. Przemoc jest zarówno następstwem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie i bez wątpienia należy zakwalifikować ją do kategorii zachowań negatywnych o dużej szkodliwości społecznej.

Wobec powyższego zachodzi konieczność podejmowania kompleksowych działań, na rzecz zmniejszania zjawiska przemocy, skierowanych zarówno do osób doznających przemocy domowej, jak i do osób stosujących tą przemoc. Jedną z form działań realizowanych na rzecz przeciwdziałania przemocy jest rozwój oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową w postaci programów korekcyjno - edukacyjnych, które są skuteczną formą korygowania postaw i zachowań osób stosujących przemoc. Program psychologiczno-terapeutyczny jest preferowaną formą kontynuacji wsparcia i działaniem nastawionym na rozwój osobisty absolwentów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych, jak również wobec osób stosujących przemoc domową, które wyrażają gotowość do osobistej pracy psychologiczno-terapeutycznej w obszarze zmiany postaw i zachowań w relacjach z bliskimi oraz wobec osób, które przeszły innego rodzaju oddziaływania psychologiczne, terapię czy psychoterapię uzależnień. Należy podkreślić, że sama edukacja dotycząca mechanizmów przemocy, czy korekta zachowań agresywnych, która zazwyczaj stopuje przemoc, bywa dla osób z większą samoświadomością niewystarczająca. Niejednokrotnie też zaniechanie zachowań przemocowych i zastąpienie ich zachowaniami społecznie akceptowanymi, stwarza także zupełnie nową przestrzeń rozwojową i otwiera nową rzeczywistość. Każda tak rozumiana nowa rzeczywistość wymaga głębszej refleksji i temu ma służyć trening psychologiczno-terapeutyczny.

1. Podstawa prawna Programu

Realizacja programu psychologiczno-terapeutycznego dla osób stosujących przemoc domową jest zadaniem zleconym z zakresu administracji rządowej realizowanym przez powiat. Obowiązek realizacji programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową określony został przepisami ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej. Rada Powiatu, w myśl art. 12 pkt 8a ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym, zgodnie z kompetencjami winna podjąć uchwałę w sprawie przyjęcia do realizacji zadań z zakresu administracji rządowej, tj. Programu psychologiczno-terapeutycznego dla osób stosujących przemoc domową.

Podstawę prawną do opracowania i realizacji Programu stanowią:

1. Konwencja Rady Europy o zapobieganiu i zwalczaniu przemocy wobec kobiet i przemocy domowej, tzw. Konwencja Stambulska¹.
2. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej².

1. Konwencja została podpisana przez Polskę 18 grudnia 2012 r., a ratyfikowana w kwietniu 2015 r. (ratyfikacja przez Prezydenta RP – 13 kwietnia 2015 r., złożenie dokumentów ratyfikacyjnych – 27 kwietnia 2015 r.).

2. Dz. U. z 2021 r. poz. 1249 ze zm. oraz z 2023 r. poz. 289 i 535.

Powiatowy Program
psychologiczno – terapeutyczny dla osób stosujących przemoc domową
na lata 2024 -2028

3. Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 22 czerwca 2023 r. w sprawie programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową oraz wymagań kwalifikacyjnych wobec osób prowadzących te programy³.
4. Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie wzoru zaświadczenia o zgłoszeniu się do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową lub w programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową oraz wzoru zaświadczenia o ukończeniu tych programów, a także wzorów pouczeń w związku z uczestnictwem osób stosujących przemoc domową w tych programach⁴.
5. Rządowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030⁵.
6. Wojewódzki Program Przeciwdziałania Przemocy na lata 2021 – 2025⁶.

2. Założenia Programu

Priorytetem Programu jest pogłębione działanie w kierunku osób stosujących przemoc domową, skoncentrowane na tej osobie jako podmiocie oddziaływań, jej sposobie myślenia i działania, aby stabilnie utrwalić zmiany postaw i zachowań nabyte w trakcie oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych, a w konsekwencji przyczynić się do zatrzymania przemocy domowej.

Program w dużej mierze opierał się będzie na metodzie stosowanej w terapii systemowej rodzin i skoncentrowanej na rozwiązaniach, wykorzystane zostaną techniki pracy właściwe dla Treningu Zastępowania Agresji oraz elementy programu Duluth Model.

3. Cele Programu

Celem Programu jest przeciwdziałanie przemocy domowej poprzez nabycie wiedzy i umiejętności alternatywnych zachowań oraz kształtowania nowego stylu życia, bez zachowań przemocowych, kształtowanie relacji opartych na wzajemnym szacunku, co prowadzi do zwiększenia bezpieczeństwa i poprawy funkcjonowania rodzin, w których występuje problem przemocy.

Cele szczegółowe obejmują zagadnienia:

- 1) ograniczenie jakości, częstotliwości, intensywności zachowań przemocowych w rodzinie uczestnika programu,
- 2) podniesienie świadomości rozumienia „zjawisk przemocowych” z perspektywy prawa oraz wybranych perspektyw społecznych uczestników programu,
- 3) zmiana wzorców zachowań poprzez zmianę schematów poznawczych i umiejętność wglądu w mechanizmy zachowań,

3. Dz. U. 2023 poz.1166.

4. Dz. U.2023 poz. 1164.

5. Uchwała nr 205 Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2023 r. w sprawie ustanowienia Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030, M.P. 2023 poz. 1232.

6. Uchwała Nr XXII/260/21 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 28 stycznia 2021 r. w sprawie przyjęcia „Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2021–2025, w tym ramowego programu ochrony ofiar przemocy w rodzinie oraz ramowego programu oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie”.

Powiatowy Program
psychologiczno – terapeutyczny dla osób stosujących przemoc domową
na lata 2024 -2028

- 4) rozwijanie umiejętności samokontroli i konstruktywnego pełnienia ról partnerskich i rodzicielskich, zdobycie umiejętności komunikowania się i rozwiązywania konfliktów w rodzinie bez stosowania przemocy,
- 5) podniesienie poziomu bezpieczeństwa w rodzinie uczestnika programu.

4. Forma i czas realizacji Programu

Program będzie realizowany w latach 2024 – 2028. Zakłada się co najmniej jedną edycję Programu w każdym roku. Ponieważ częstość i liczba realizowanych programów psychologiczno - terapeutycznych dla sprawców przemocy domowej jest jednoznacznie związane z rozmiarami samego zjawiska przemocy, dopuszcza się zwiększenie liczby edycji Programu.

Miejscem realizacji Programu są zasoby lokalowe Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Stargardzie, a uczestnictwo w nim jest bezpłatne.

Edycja Program realizowana będzie przez okres 2 miesięcy w danym roku w wymiarze minimum 30 godzin. Zajęcia prowadzone będą w formie 30 godzin zajęć grupowych i spotkań indywidualnych.

Program psychologiczno-terapeutyczny obejmuje spotkania indywidualne skoncentrowane na kliencie, na jego sposobie funkcjonowania i myślenia. Tematyka indywidualnych spotkań jest ukierunkowana na osobiste potrzeby uczestników. Szczególny nacisk będzie położony na najbardziej zaburzone obszary.

W trakcie edycji poszczególne formy spotkań mogą być stosowane przemiennie, tak aby w największym stopniu zindywidualizować i dostosować oddziaływania psychologiczne do potrzeb uczestników. O formie ostatecznego wsparcia będzie decydował Prowadzący po odbyciu pierwszych indywidualnych spotkań diagnostycznych ze sprawcami.

Realizacja spotkań grupowych odbywać się będzie w systemie zamkniętym, nie przewiduje się dołączenia w trakcie realizacji edycji nowych osób.

Zajęcia prowadzone w ramach programu psychologiczno - terapeutycznego odbywać się będą, gdy zbierze się grupa co najmniej 8 osób.

5. Adresaci Programu

Bezpośrednimi adresatami niniejszego Programu są dorosłe osoby stosujące przemoc wobec partnerek/partnerów i/lub innych członków rodziny pochodzące z terenu Powiatu Stargardzkiego. Z uwagi na fakt, iż środki na realizację oddziaływań zapewnia budżet państwa, udział w Programie mogą wziąć również mieszkańcy innych powiatów.

Uczestnikami Programu mogą być osoby, które ukończyły program korekcyjno-edukacyjny, osoby, wskazane przez Prowadzących program korekcyjno - edukacyjny na podstawie diagnozy i wyrażające gotowość do dalszej, pogłębionej pracy oraz osoby, które nie uczestniczyły w programie korekcyjno-edukacyjnym ale prezentują dużą świadomość i motywację do pracy nad korekcją/rozwojem własnego funkcjonowania w relacjach rodzinnych, np. w wyniku innych kontaktów ze specjalistami (terapeutami, psychoterapeutami, i innymi).

Powiatowy Program
psychologiczno – terapeutyczny dla osób stosujących przemoc domową
na lata 2024 -2028

Preferencyjne wskazania do udziału w programie psychologiczno-terapeutycznym mają pary małżeńskie/partnerskie, których relacja miała charakter przemocowy, a które wykazują pozytywną motywację do pracy nad korekcją/rozwojem relacji rodzinnych.

6. Reguły uczestnictwa w Programie i kryteria jego ukończenia

Osoby zgłaszające się do programu są kwalifikowane do udziału w programie w czasie rozmowy kwalifikacyjnej, która ma jednocześnie charakter diagnostyczny. Kwalifikacja prowadzona będzie przez osoby Prowadzące program. Procedura kwalifikacyjna kończy się podpisaniem kontraktu, w którym uczestnik zaakceptuje reguły uczestnictwa w programie oraz zobowiązuje się do poszanowania zasad współżycia społecznego oraz rozpocznie udział w spotkaniach indywidualnych. Nie zastosowanie się do wyżej wymienionych reguł, w tym brak wcześniejszej informacji o nieobecnościach, może spowodować wykluczenie osoby z uczestnictwa w programie.

Osoby stosujące przemoc domową zgłaszają się dobrowolnie, są zgłaszane przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Stargardzie lub są skierowane do programu psychologiczno-terapeutycznego przez Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej. Wszyscy zgłaszający otrzymają stosowne zaświadczenia określone w Rozporządzeniu Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie wzoru zaświadczenia o zgłoszeniu się do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową lub w programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową oraz wzoru zaświadczenia o ukończeniu tych programów, a także wzorów pouczeń w związku z uczestnictwem osób stosujących przemoc domową w tych programach.

Prowadzący mogą odmówić Uczestnikowi dalszego udziału w Programie, jeśli w czasie jego trwania zaobserwują u Uczestnika zaburzenia psychiczne.

7. Metody realizacji Programu

Metodami realizacji programu w szczególności będą:

- 1) rozmowa terapeutyczna,
- 2) psychoedukacja,
- 3) poradnictwo psychologiczne,
- 4) zadania domowe,
- 5) inne metody terapeutyczne zmierzające do zmiany wzorców zachowań.

Zastosowanie poszczególnych metod i działań terapeutycznych zależne będzie od oczekiwań, wstępnej diagnozy obszarów problemowych, możliwości i umiejętności poznawczo – emocjonalnych uczestników.

8. Zakres tematyczny Programu

Program psychologiczno-terapeutyczny jest skoncentrowany na Uczestniku, na jego sposobie funkcjonowania i myślenia oraz ukierunkowany na jego osobiste potrzeby, a tym samym na najbardziej zaburzone obszary. Stąd też po przeprowadzeniu rozmów diagnostycznych Prowadzący określa ostateczną formę realizowania Programu psychologiczno – terapeutycznego.

W programie psychologiczno – terapeutycznym poruszane będą następujące zagadnienia:

- 1) wzbudzanie motywacji wewnętrznej do zmiany zachowania przez analizę przyczyn postępowania i wgląd w mechanizmy własnych zachowań,
- 2) diagnoza potrzeb w partnerstwie i małżeństwie,
- 3) wpływ czynników wewnętrznych i zewnętrznych na funkcjonowanie pary,
- 4) przyczyny kryzysów w małżeństwie/partnerstwie i w rodzinie. Przekonania i wartości (różnice). Praca nad rozpoznawaniem potrzeb partnerów,
- 5) przyczyny zachowań przemocowych i ich wpływ na komunikację. Prawidłowa komunikacja bez przemocy,
- 6) nabycie umiejętności służących rozwiązywaniu sporów i konfliktów z zachowaniem szacunku dla członków rodziny – w tym dzieci, w oparciu o prawidłową komunikację i stosowanie zasad panowania nad sobą,
- 7) nabycie i kształtowanie umiejętności prospołecznych, w tym: asertywności, empatii, rozpoznawania, nazywania i wyrażania emocji, radzenia sobie w sytuacjach trudnych i konfliktowych, w tym radzenia sobie ze stresem, lękiem i złością,
- 8) nabycie i doskonalenie umiejętności wychowawczych i rodzinnych opartych na wychowaniu bez przemocy,
- 9) rozwój umiejętności związanych z budowaniem relacji rodzinnych i partnerskich,
- 10) wzmacnianie postawy odpowiedzialności wobec siebie i innych.

Uczestnicy podczas spotkań grupy i spotkań indywidualnych będą pracować nad rozwijaniem i utrwalaniem szeroko rozumianej zmiany osiągniętej w wyniku udziału w oddziaływaniach korekcyjno – edukacyjnych.

9. Przewidywane efekty

Dzięki udziałowi w programie u Uczestników nastąpi autentyczna zmiana przekonań, wzorców emocjonalnych i sposobu zachowania, nastąpi wzrost poczucia bezpieczeństwa oraz poprawa jakości życia rodziny Uczestnika, zatrzymanie przekazywania przemocowych wzorców rozwiązywania problemów w środowisku rodzinnym, uświadomienie Uczestnikowi osobistej odpowiedzialności za zachowania wobec rodziny, wzrost kompetencji w zakresie podejmowania działań zaradczych i interwencyjnych.

Efekty uzyskane przez Uczestników programu będą monitorowane przez członków grupy diagnostyczno-pomocowej i Zespół Interdyscyplinarny w toku trwania procedury „Niebieskiej Karty” oraz przez okres 9 miesięcy po jej zakończeniu.

Powiatowy Program
psychologiczno – terapeutyczny dla osób stosujących przemoc domową
na lata 2024 -2028

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Stargardzie będzie monitorowało osoby stosujące przemoc domową, które brały udział w programach psychologiczno - terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową oraz badało skuteczność programów psychologiczno - terapeutycznych kierowanych do osób stosujących przemoc domową przez monitorowanie ich zachowań przez okres do 3 lat po ukończeniu programu psychologiczno-terapeutycznego.

10. Dokumentacja z realizacji Programu

Sesje indywidualne będą dokumentowane w postaci notatek zawierających: podstawowe dane informacyjno-diagnostyczne; tematykę spotkań, bez opisywania szczegółów sytuacji zdrowotnej i emocjonalnej Uczestników.

Sesje grupowe dokumentowane będą poprzez wypełnienie przez Prowadzącego formularza zawierającego:

- 1) datę spotkania,
- 2) temat spotkania,
- 3) listę obecności,
- 4) podpisy Prowadzących.

Po zakończonej realizacji Programu Prowadzący sporządzą Sprawozdanie z realizacji programu oddziaływań psychologiczno - terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową, w terminie do 30 dni od dnia zakończenia danej edycji programu.

Sprawozdanie powinno zawierać:

- 1) daty spotkań,
- 2) liczbę zrealizowanych godzin,
- 3) liczbę uczestników,
- 4) tematykę spotkań, krótki opis przebiegu spotkań z podaniem wykorzystanych metod pracy,
- 5) przedstawieniem wykazu osób które ukończyły program.

11. Ewaluacja Programu

Ewaluacja programu przeprowadzona zostanie poprzez wypełnienie przez Uczestników kwestionariuszy ankiet. Analiza odpowiedzi Uczestników pozwoli Prowadzącym na dokonanie niezbędnych zmian celem udoskonalenia programu.

12. Realizatorzy Programu

Program psychologiczno - terapeutyczny dla osób stosujących przemoc domową na lata 2024 - 2028 będzie realizowany przez podmiot wyłoniony co roku w wyniku otwartego konkursu ofert.

***Powiatowy Program
psychologiczno – terapeutyczny dla osób stosujących przemoc domową
na lata 2024 -2028***

13. Źródła finansowania Programu

Głównym źródłem finansowania zadań wynikających z realizacji programu oddziaływań psychologiczno- terapeutycznych dla osób stosujących przemoc w rodzinie będą środki budżetu państwa w formie dotacji celowej na zadanie zlecone z zakresu administracji rządowej. Dopuszcza się możliwość finansowania działań przewidzianych w programie ze środków własnych Powiatu Stargardzkiego oraz ze środków zewnętrznych. Realizacja programu jest zależna od ilości uczestników oraz wysokości środków finansowych.

Powiatowy Program
psychologiczno – terapeutyczny dla osób stosujących przemoc domową
na lata 2024 -2028

Spis treści

Wprowadzenie.....	2
1. Podstawa prawna Programu.....	2
2. Założenia Programu.....	3
3. Cele Programu.....	3
4. Forma i czas realizacji Programu.....	4
5. Adresaci Programu.....	4
6. Reguły uczestnictwa w Programie i kryteria jego ukończenia.....	5
7. Metody realizacji Programu.....	5
8. Zakres tematyczny Programu.....	6
9. Przewidywane efekty.....	6
10. Dokumentacja z realizacji Programu.....	7
11. Ewaluacja Programu.....	7
12. Realizatorzy Programu.....	7
13. Źródła finansowania Programu.....	8